

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ СЛІДЧИХ І
КРИМІНАЛІСТІВ
Кафедра криміналістичної техніки**

**Програма
спеціального курсу
“Криміналістична фотографія та відеозапис”**

Освітньо-кваліфікаційний рівень „Бакалавр”
Галузь знань 0304 „Право”
Напрямок підготовки 6.030402 “Правознавство”
Спеціалізація “Техніко-криміналістичне забезпечення
слідчих дій і оперативно-розшукових заходів”

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
з навчальної та методичної
роботи КНУВС
В.Д.Сущенко
30.01.2009

**Програма
спеціального курсу
“Криміналістична фотографія та відеозапис”**

Освітньо-кваліфікаційний рівень „Бакалавр”
Галузь знань 0304 „Право”
Напрямок підготовки 6.030402 “Правознавство”
Спеціалізація “Техніко-криміналістичне забезпечення
слідчих дій і оперативно-розшукових заходів”

1. АНОТАЦІЯ СПЕЦІАЛЬНОГО КУРСУ

„Криміналістична фотографія та відеозапис” – це спеціальний курс для курсантів Навчально-наукового інституту підготовки слідчих і криміналістів Київського національного університету внутрішніх справ.

Навчальна програма розроблена на підставі Базової програми з криміналістики, Концепції реформування наукової та науково-технічної діяльності в системі правоохоронних органів, Закону України „Про вищу освіту”.

Спеціальний курс відображає сучасні концептуальні засади, завдання, принципи і вимоги до криміналістичної фотографії та відеозапису, їх зв'язок з юридичними та суспільними науками, враховує узагальнений передовий досвід роботи експертної служби України та зарубіжних країн.

Весь спеціальний курс „Криміналістична фотографія та відеозапис” базується на основі поєднання аудиторної та позааудиторної самостійної роботи курсантів, з поступовим введенням різних форм індивідуальної роботи і обов'язковим з боку викладача контролем за її ефективністю. Аудиторні заняття проводяться в межах затвердженої сітки годин у формі лекційних, семінарських та практичних занять.

Криміналістична фотографія та відеозапис – це система наукових положень, а також розроблених на її основі фотографічних прийомів фото- і відеозйомки, засобів та методів, які використовуються при збиранні і дослідженні доказової інформації для запобігання та розслідування злочинів.

Криміналістична фотографія та відеозапис – це найбільш універсальні сучасні засоби фіксації статичної і динамічної доказової інформації в слідчій та експертній практиці. Ефективне використання цих засобів багато в чому залежить від правильного визначення спеціалістом мети зйомки на кожній стадії розслідування злочинів.

Концепція вивчення спеціального курсу зорієнтована на оволодіння, насамперед, традиційними засобами, прийомами і методиками застосування фотографічної фіксації речових доказів, а також на активне формування та розвиток навичок і умінь використовувати із зазначеною метою сучасних комп'ютерних технологій.

Навчання майбутнього працівника експертної служби має бути спрямоване на формування творчої особистості, інтелектуально активної, здатної самостійно і логічно мислити, аргументовано, на сучасному науковому рівні вирішувати завдання як при проведенні досліджень, так і під час техніко-криміналістичного забезпечення слідчих дій.

Заняття із спеціального курсу „Криміналістична фотографія та відеозапис” плануються з урахуванням завдань, що впливають з положень законів України “Про міліцію”, “Про судову експертизу”, “Про наукову та науково-технічну діяльність” та інших відомчих нормативних актів.

Основними завданнями спецкурсу „Криміналістична фотографія та відеозапис” є:

- засвоєння теоретичних положень фізичної та геометричної оптики;
- вивчення теоретичних основ процесу застосування науково-технічних

Навчальне видання

Кобилянський Олег Леонідович

Кофанов Андрій Віталійович

КРИМІНАЛІСТИЧНА ФОТОГРАФІЯ ТА ВІДЕОЗАПИС

Програма спеціального курсу
для курсантів відомчих вищих
закладів юридичної освіти

Підписано до друку __.__.2009. Формат 60×84/16 Папір друкарський.

Друк офсетний. Умовно друкованих аркушів 0,9. Замовлення 53 с.

Тираж 500 прим.

Ціна договірна.

КНУВС

ПОГОДЖЕННЯ

навчальної програми спеціального курсу „Криміналістична фотографія та відеозапис” підготовки фахівців для експертних підрозділів освітньо-кваліфікаційного рівня „Бакалавр”, галузь знань „Право” (0304) за напрямом підготовки „Правознавство” (6.030402)

ПОГОДЖЕНО

Департамент освіти та науки
МВС України

_____ 2009

ПОГОДЖЕНО

Державний науково-дослідний
Експертно-криміналістичний
Центр МВС України

_____ 2009

СХВАЛЕНО

Науковою радою
МВС України

_____ 2009

СХВАЛЕНО

Семінаром-нарадою КНУВС
„Організаційно-методичне
забезпечення підготовки
фахівців для експертних
підрозділів МВС України”

_____ 2009

засобів з метою отримання фото- (статичного) та відео- (динамічного) зображення як джерела доказової інформації;

- набуття курсантами практичних навичок фіксації, зберігання, обробки та використання отриманої інформації при попередженні, розкритті та розслідуванні злочинів;

- опанування сучасними комп'ютерними технологіями отримання фотографічних зображень.

Система і структура програми побудована так, щоб закріпити у курсантів фундаментальні знання із загальної, криміналістичної фотографії та відеозапису як з метою підготовки їх до вивчення спецкурсу “Науково-дослідна фотографія”, так і для більш ефективного застосування набутих знань в подальшій практичній діяльності.

На вивчення спецкурсу програмою передбачено згідно з навчальним планом 90 годин, з них:

- лекції, семінарські та практичні заняття – 46 годин;
- індивідуальна робота – 24;
- самостійна робота – 20.

Після засвоєння програмного матеріалу курсанти повинні оволодіти певним обсягом знань і умінь, а саме:

ЗНАТИ

- основні поняття загальної і криміналістичної фотографії та відеозапису;
- будову фотографічної апаратури, її можливості (з урахуванням технічних характеристик) та принцип дії;
- правила одержання, фіксації, обробки та зберігання статичної (фото-) і динамічної (відео-) інформації;
- методи зйомки у криміналістичній фотографії;
- завдання, які вирішує криміналістична фотографія та відеозапис при проведенні слідчих дій;
- тактику, методику і особливості фотозйомки процесуальних дій;
- правові підстави застосування фото- та відеозйомки при проведенні слідчих дій;
- перспективні напрями використання фото- та відеозйомки в експертній практиці;

УМІТИ

- правильно застосовувати науково-технічні засоби, прийоми та методи при одержанні, фіксації, зберіганні, обробці й використанні статичної (фотографічної) та динамічної (відео-) інформації, в залежності від мети і конкретних умов;
- оформляти результати застосування науково-технічних засобів фіксації криміналістичної інформації у вигляді фототаблиць, відеосюжетів, цифрових файлів на CD-дисках;
- формулювати конкретні рекомендації стосовно ефективного проведення зазначених дій;
- усувати недоліки фотозйомки та обробки зображень, оперативно корегувати відповідні дії в залежності від об'єктивних обставин.

2. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ СПЕЦІАЛЬНОГО КУРСУ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ ЗАГАЛЬНОЇ ФОТОГРАФІЇ

Тема 1. Введення в криміналістичну фотографію

Історичні аспекти виникнення, становлення та розвитку цифрової фотографії. Поняття, предмет і завдання криміналістичної фотографії.

Система криміналістичної фотографії. Види криміналістичної фотографії, її методи та прийоми.

Суб'єкти застосування криміналістичної фотографії.

Характеристика оперативної фотографії.

Особливості дослідницької фотографії.

Зв'язок криміналістичної фотографії з окремими розділами криміналістики, загальної фотографії, фізики, хімії, іншими природничими і технічними науками.

Фотографія як спосіб об'єктивної фіксації криміналістично значущої інформації. Використання криміналістичної фотографії для фіксації, відтворення та уточнення доказової інформації. Доказове значення матеріалів фотозйомки.

Правова природа та процесуальний порядок застосування доказового значення різних категорій фотоматеріалів. Фотографічні знімки як речовий доказ, як похідні речових доказів і як додатки до процесуальних актів.

Правові підстави та порядок застосування фотозйомки, процесуальне оформлення отриманих результатів.

Тема 2. Загальна характеристика фотографічного процесу

Сутність природи світла. Видима і невидима ділянки електромагнітного спектру. Закони світла. Основні відомості з фізичної та геометричної оптики.

Характеристика основних фотометричних величин і понять, які використовуються у фотографії.

Принцип роботи лінзи. Поняття, основні типи та характеристика лінз. Деталі оптичних систем. Аберації в лінзах.

Процес утворення зображення на світлочутливому елементі.

Принцип роботи електронно-оптичних перетворювачів, одержання за їх допомогою зображення. Формування електричного сигналу зображення з використанням напівпровідникових матриць на приладах із зарядовим зв'язком.

Тема 3. Технічні засоби фотозйомки

Світлонепроникна камера. Особливості конструкції сучасних фотографічних камер. Основні вузли фотографічної камери. Видошукачі. Датчик зображень (типи, принцип дії, аналого-цифрове перетворення, основні характеристики датчиків: світлочутливість за стандартом ISO; фізичний розмір датчика зображень; фізичний розмір пікселів; розрядність кольору; фіксація кольору; динамічний діапазон).

Х.629.4 Програма зі спецкурсу “Криміналістична фотографія та відеозапис” обговорена на засіданні кафедри криміналістичної техніки та схвалена Вченою радою навчально-наукового інституту підготовки слідчих і криміналістів Київського національного університету внутрішніх справ. Протокол № 4 від 29.12.2008

Укладачі:

Кобилянський О.Л. – доцент кафедри криміналістичної техніки навчально-наукового інституту підготовки слідчих і криміналістів КНУВС, к.ю.н.

Кофанов А.В. – начальник кафедри криміналістичної техніки навчально-наукового інституту підготовки слідчих і криміналістів КНУВС, к.ю.н.

Рецензенти:

Біленчук П.Д. – професор кафедри досудового розслідування ННПСК, к.ю.н., доцент (Київський національний університет внутрішніх справ).

Абраков М.В. – заступник начальника відділу криміналістичних досліджень Науково-дослідного експертно-криміналістичного центру, капітан міліції (ГУ МВС в м. Києві).

Кобилянський О.Л.

К 552 Криміналістична фотографія та відеозапис: Програма спеціального курсу для курсантів відомчих вищих закладів юридичної освіти / Кобилянський О.Л., Кофанов А.В. – Київ: КНУВС, 2009. – 23 с.

Програма спеціального курсу відображає наукові, правові та загальнотеоретичні положення криміналістичної фотографії та відеозапису. Особливості використання її при проведенні слідчих дій та оперативно-розшукових заходів.

Розрахована на слухачів, курсантів, студентів, ад'юнктів, аспірантів, науково-педагогічний склад навчальних закладів юридичного профілю, працівників правоохоронних органів та судово-експертних установ.

Х.629.4

© Кобилянський О.Л., Кофанов А.В.

© Київський національний університет внутрішніх справ, 2009

ЗМІСТ

1. АНОТАЦІЯ СПЕЦІАЛЬНОГО КУРСУ	2
2. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ СПЕЦІАЛЬНОГО КУРСУ	4
Тема 1. Введення в криміналістичну фотографію.....	4
Тема 2. Загальна характеристика фотографічного процесу.....	4
Тема 3. Технічні засоби фотозйомки.....	4
Тема 4. Основи фотозйомки.....	5
Тема 5. Копіювання, редагування та перетворення зображень.....	5
Тема 6. Друк фотознімків.....	6
Тема 7. Панорамна фотозйомка.....	6
Тема 8. Вимірювальна фотозйомка.....	6
Тема 9. Сигналітична (впізнавальна) фотозйомка.....	6
Тема 10. Мікро і мікрофотографія.....	7
Тема 11. Репродукційна фотографія.....	7
Тема 12. Контрастуюча фотографія.....	7
Тема 13. Кольоророздільна фотографія.....	8
Тема 14. Фотозйомка у невидимій ділянці спектру.....	8
Тема 15. Особливості фотозйомки при проведенні окремих слідчих дій.....	8
Тема 16. Введення в криміналістичний відеозапис.....	8
Тема 17. Природничо-наукові основи одержання електронного зображення і звуку.....	9
Тема 18. Технічні засоби криміналістичного відеозапису.....	9
Тема 19. Зображувальні засоби та операторські прийоми криміналістичного відеозапису.....	9
Тема 20. Відеозапис при проведенні слідчих дій.....	10
Тема 21. Сучасні можливості застосування відеозапису у криміналістиці.....	10
3. ФОРМИ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ТА УМІНЬ	10
4. САМОСТІЙНА РОБОТА	10
5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	11
Додаток. Орієнтовний тематичний план із спеціального курсу “Криміналістична фотографія та відеозапис”.....	19

Носії цифрової інформації: (буферна, вбудована і сервісна пам'ять, PCMCIA, CompactFlash і MicroDrive, SmartMedia, MultiMedia Card/Secure Digital, Memory Stick, Picture Card).

Система живлення.

Фотографічний об'єктив (конструктивні елементи, технічні характеристики, класифікація).

Механізми фокусування об'єктива. Автоматизація фокусування об'єктива. Фотографічні затвори, їх призначення, конструктивні особливості, переваги і недоліки.

Класифікація фотоапаратів. Приладдя до фотоапаратів. Тенденції удосконалення конструкцій фотоапарата.

Цифрові фотоапарати, їх типи. Принцип цифрового запису зображення. Основні характеристики цифрових фотоапаратів. Особливості застосування цифрової фотоапаратури для зйомки. Світлофільтри: класифікація і характеристики.

Фотографічні приналежності (сумка для фотокамери, інструкція по експлуатації, запасні елементи живлення, акумуляторні елементи живлення, батарейний блок, тримач батарейок, батареї великої ємності, зарядний пристрій, штатив, фотографічний спалах, вбудований спалах, зовнішній спалах). Інструменти експонування. Основні засоби догляду за фотокамерою.

Тема 4. Основи фотозйомки

Поняття та сутність процесу фотографічної зйомки. Принцип дії цифрової фотокамери (теорія фотозйомки, принцип цифрового кодування, одержання кольорового цифрового знімка). Настроювання цифрової фотокамери (формат зображення, формат файла: JPEG, TIFF, RAW; показник ISO, автофокус і ручне керування фокусом, баланс білого, регулювання різкості, насиченості зображення, вибір колірного простору, вибір співвідношення сторін, додаткові можливості: панорамна зйомка, функція макрозйомки, кріплення для штатива, зйомка відео, таймери автоспуску і дистанційне керування). Роздільна здатність.

Основи композиції фотографічного кадру. Методи визначення експозиції. Режим експонування. Нормальна та оптимальна експозиція. Чинники, які впливають на вибір оптимального значення діафрагми та видержки при фотозйомці.

Глибина різкості та глибина різко зображуваного простору. Фотографічна фіксація статичної та динамічної інформації.

Особливості зйомки в умовах природного та штучного освітлення. Значення освітлення для формування зображення. Зйомка зі світлофільтрами.

Метадані. Оцінка якості зображення на екрані РКІ. Вплив несприятливих факторів на зйомку. Оцінка якості знімка.

Тема 5. Копіювання, редагування та перетворення зображень

Копіювання (безпосередньо з фотокамери (інтерфейси), пристрої зчитування з карт пам'яті, завантаження зображень, програмне забезпечення фотокамери, автономне програмне забезпечення). Інтерфейс USB, FireWire,

Bluetooth.

Редагування зображень (програми перегляду зображень, редагування зображень в Photoshop).

Підвищення якості зображення.

Перетворення файлів зображень формату RAW (програма Breeze Browser, програма Capture One DSLR, модуль Adobe Camera Raw, програма Photo Pro).

Тема 6. Друк фотознімків

Підготовка до друку. Типи принтерів (струминні, лазерні, сублімаційні). Встановлення вихідного розміру зображення. Розширення меж зображень за допомогою інтерполяції. Друк засобами Photoshop. Друк із попереднім переглядом. Настройки принтера (сорт паперу, параметри якості друку, колірна корекція, формат паперу та параметри настройки друку). Друк чорно-білих та кольорових зображень.

Зберігання фотознімків. Оцінювання відбитка.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МЕТОДИ СУДОВОЇ ФОТОГРАФІЇ

Тема 7. Панорамна фотозйомка

Сутність панорамного методу зйомки у криміналістичній фотографії. Види панорамної фотозйомки: лінійна, кругова, ступінчаста (ярусна) панорама. Спеціальні види панорамної зйомки. Способи та напрями застосування панорамного методу. Основні правила проведення фотозйомки шляхом лінійної та кругової панорами. Зйомка за допомогою панорамної приставки та панорамного фотоапарата.

Фотоапаратура та обладнання, які використовуються при панорамній фотозйомці.

Тема 8. Вимірювальна фотозйомка

Вимірювальний метод зйомки та особливості його застосування.

Фотозйомка за допомогою лінійного масштабу. Правила фотозйомки за допомогою глибинного (метрична стрічка, квадрат) та об'ємного (метричний куб, конус) масштабів. Відтворення дійсних розмірів сфотографованих об'єктів шляхом геометричної побудови перспективної координатної сітки на фотознімку.

Фотоапаратура та обладнання, які використовуються у вимірювальному методі фотозйомки. Особливості використання для перспективної зйомки спеціальних вимірювальних фотоапаратів.

Тема 9. Сигналітична (впізнавальна) фотозйомка

Сигналітичний метод зйомки та особливості його застосування. Правила проведення сигналітичної зйомки. Сигналітична фотозйомка живих осіб. Вимоги до пози та комплексу зображень людини для найбільш точного відображення її зовнішності. Сигналітична фотозйомка трупів.

Додаток Орієнтований тематичний план спеціального курсу “Криміналістична фотографія та відеозапис”

№ з/п	Найменування розділів і тем	Всього годин	Всього з викладачем	Лекції	Практичні	Індивідуальна робота	Самостійна робота
1.	Тема 1. Введення в криміналістичну фотографію.	2	-	-	-	-	2
2.	Тема 2. Загальна характеристика фотографічного процесу.	4	2	-	2	-	2
3.	Тема 3. Технічні засоби фотозйомки.	6	4	2	2	2	-
4.	Тема 4. Основи фотозйомки.	10	8	2	6	2	-
5.	Тема 5. Копіювання, редагування та перетворення зображень.	4	2	-	2	2	-
6.	Тема 6. Друк фотознімків.	2	2	-	2	-	-
7.	Тема 7. Панорамна фотозйомка.	6	2	-	2	2	2
8.	Тема 8. Вимірювальна фотозйомка.	4	2	-	2	-	2
9.	Тема 9. Сигналітична (впізнавальна) фотозйомка.	6	2	-	2	2	2
10.	Тема 10. Мікро і макро фотографія.	2	2	-	2	-	-
11.	Тема 11. Репродукційна фотографія.	4	2	-	2	2	-
12.	Тема 12. Контрастуюча фотографія.	2	2	-	2	-	-
13.	Тема 13. Кольоророздільна фотографія	6	2	-	2	2	2
14.	Тема 14. Фотозйомка у невидимій ділянці спектру.	4	2	-	2	-	2
15.	Тема 15. Особливості фотозйомки при проведенні окремих слідчих дій.	6	4	2	2	2	-
16.	Тема 16. Введення в криміналістичний відеозапис.	2	-	-	-	-	2
17.	Тема 17. Природничо-наукові основи одержання електронного зображення і звуку.	2	-	-	-	-	2
18.	Тема 18. Технічні засоби криміналістичного	4	2	-	2	2	-
19.	Тема 19. Зображувальні засоби та операторські прийоми криміналістичного відеозапису.	4	2	-	2	2	-
20.	Тема 20. Відеозапис при проведенні слідчих дій.	6	4	2	2	2	-
21.	Тема 21. Сучасні можливості застосування відеозапису у криміналістиці.	4	-	-	-	2	2
	Загальна кількість годин:	90	46	8	38	24	20

- Юристь, 1999. – 268с. – (Institutiones). – ISBN 5-7975-0230-5.
- 123.Краткий фотографический словарь / Под общ. ред. А.А. Лапури и В.И. Шеберстова. – М.: Искусство, 1956. – 386 с.
- 124.Энциклопедия судебной экспертизы / Под ред. Аверьяновой Т.В. – М.: Юристь, 1999. – 552 с.
- 125.Фотокинотехника: Энциклопедия / Гл. ред. Е.А. Иофис. – М.: Советская энциклопедия, 1981.– 417 с.
- 126.Шепітько В.Ю. Криміналістика: Енциклопедичний словник (українсько-російський і російсько-український) / За ред. акад. НАН України В.Я. Тація. – Харків: Право, 2001. – 560 с.

Рекомендації щодо використання макіяжу перед проведенням впізнавальної фотозйомки. Вибір освітлення та фону для впізнавальної фотозйомки.

Особливості застосування фотоапаратури та обладнання при сигналітичній зйомці.

Тема 10. Мікро і мікрофотографія

Сутність методів мікро- та макрозйомки у криміналістичній фотографії. Межі застосування, основні правила проведення та розрахунок параметрів мікро- та макрозйомки. Особливості мікро-та макрозйомки типових криміналістичних об'єктів. Фотографічна апаратура, обладнання та фотоматеріали, що використовуються при мікро і макрозйомці, рекомендації щодо їх вибору та застосування.

Тема 11. Репродукційна фотографія

Сутність методу репродукційної фотографії. Об'єкти репродукційної фотографії та їх класифікація. Особливості застосування репродукційного методу. Основні правила фотографічної репродукції.

Апаратура для проєкційного та контактного копіювання. Мікрофільмування. Рефлексна фотографія. Фотографічна апаратура та фотоматеріали для репродукційної зйомки.

Тема 12. Контрастуюча фотографія

Основні поняття контрастуючої фотографії. Характеристика зміни співвідношення яскравості та оптичної щільності фотографічних зображень у порівнянні з яскравістю та кольоровими характеристиками самого об'єкта.

Особливості сприйняття людським оком малоконтрастних об'єктів. Властивості людського ока: гранична різниця та контрастна чутливість. Вплив морфологічних ознак об'єкта на ступінь роздільного сприйняття деталей.

Завдання контрастуючої фотографії. Підвищення контрасту при фотографуванні деталей з невисокою яскравістю. Зниження контрасту з метою виключення викривлень, що заважають сприйняттю дрібних деталей. Селективне підсилення важливих деталей з одночасним послабленням викривлень.

Методи контрастуючої фотографії, їх класифікація.

Методи зміни контрасту за яскравістю в процесі зйомки: посилення “тіньового” контрасту, послаблення “тіньового” контрасту, посилення контрасту шляхом зміни характеру розсіювання світла, шляхом зйомки на контрастні фотоматеріали.

Метод зміни кольорового контрасту при використанні фотозйомки з розділенням кольорів. Поняття ефективного освітлення.

Фотоматеріали та обладнання, що використовуються для контрастуючої фотографії.

Тема 13. Кольоророздільна фотографія

Поняття та завдання кольоророздільної фотографії.

Способи передачі кольорових відтінків об'єкта шляхом збільшення, зменшення співвідношення щільностей на чорно-білому знімку: фотографування в різних ділянках спектру з використання селективної чутливості фотоматеріалів, використання монохроматичних джерел світла, використання світлофільтрів.

Обладнання та фотоматеріали для фотозйомки з розділенням кольорів.

Тема 14. Фотозйомка у невидимій ділянці спектру

Особливості фотографування в невидимих ділянках спектру.

Фотографування люмінесценції, викликаной ультрафіолетовими променями. Джерела ультрафіолетового випромінювання. Використання пропускаючого та “загороджувального” фільтрів при фотозйомці видимої люмінесценції.

Фотоапаратура, обладнання та фотоматеріали для фотографування в ультрафіолетовій ділянці спектру.

Фотографування люмінесценції, викликаной інфрачервоними променями. Джерела інфрачервоного випромінювання.

Фотоапаратура, обладнання та фотоматеріали для фотографування в інфрачервоній ділянці спектру.

Тема 15. Особливості фотозйомки при проведенні окремих слідчих дій

Особливості методики фотозйомки при огляді місця події. Рекомендації щодо розрахунку параметрів зйомки в залежності від пори року, часу доби та метеоумов при фіксації об'єктів і слідів злочину. Фотографічна апаратура та фотоматеріали, що використовуються при зйомці на місці події.

Особливості методики фотозйомки при відтворенні обстановки і обставин події, при обшуку та виїмці, при впізнанні людей і предметів. Правила фотографічної фіксації зазначених слідчих дій і фотографічна апаратура та обладнання, що при цьому використовуються.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ ВІДЕОЗАПИС

Тема 16. Введення в криміналістичний відеозапис

Поняття, система і завдання судового відеозапису. Місце судового відеозапису у системі криміналістики. Основні принципи криміналістичного відеозапису. Система судового відеозапису. Наукові положення криміналістичного відеозапису. Тактичні прийоми та методичні рекомендації по застосуванню відеозапису у слідчій, експертній і судовій практиці.

Оперативний та дослідницький відеозапис.

Історія криміналістичного відеозапису.

Кримінально-процесуальні основи застосування відеозапису в слідчій та

Гапонов. – К.: НИИРИО КВШ МВД СССР, 1974. – с. 160.

103. Салтєвський М.В. Перспективна метрическа фотосъемка на месте происшествия / М.В. Салтєвський, Л.Ф. Саврань. – Харьков: Юрид. – ин-т, 1965. – 30 с.
104. Седов С.А. Индивидуальные видеосредства: телеантенны, телевизоры, видеоманитофоны, видеокамеры, видеопроекторы, видеодиски: Справоч. пособие. – К.: Наук. думка, 1990. – 752 с.
105. Селиванов Н.А. Судебная фотография / Н.А. Селиванов, А.А. Эйман. – М.: Юрид. лит., 1965. – 232 с.
106. Силкин П.Ф. Сущность криминалистической фотографии как средства передачи доказательной информации // Труды ВШ МВД СССР. – М., 1972. – Вып. 34. – С. 160–169.
107. Снигерёв А.П. Применение фотосъёмки и видеозаписи при проведении оперативно-розыскных мероприятий / Снигерёв А.П., Шинкаренко И.Р., Серебряков И.А. – Харьков, 1997. – 92 с.
108. Справочник фотографа / Анцев Г.В., Журба Ю.И., Котляревский Е.Л., Меледин А.Б., Меледина М.В., Панфилов Н.Д. – М.: Высшая школа, 1990. – 288 с.
109. Стародуб Д.О. Азбука фотографии. – К.: Техніка, 1980. – 279 с.
110. Стародуб Д.О. Азбука фотографии. – М.: Искусство, 1990.
111. Судебная фотография / Под ред. А.В. Дулова. – Минск: Высшая школа, 1971. – 174 с.
112. Хахановский В.Г. Видеозапись – важное средство доказательственной информации / Бюллетень по обмену опытом работы МВД Украины №110. – К., 1993. – С. 35-37.
113. Хеймен Р. Светофильтры / пер. с англ. – М., 1988.
114. Цыганов М.Н. Общая фотография и специальные виды фотографии. – М., 1963.
115. Чудновский И.Я. Фотосъёмка с лампой-вспышкой. – К.: Техніка, 1987. – 56 с.
116. Шахрова М.М. Загальний курс фотографії. – К.: Вища школа, 1972. – 212 с.
117. Шахрова М.М. Общий курс фотографии. – К., 1979.
118. Шахрова М.М. Основы теории фотографических процессов. – К.: Вища школа, 1985. – 224 с.
119. Шахрова М.М. Основы негативного и позитивного процессов. – К., 1987.
120. Шахрова М.М., Грезина Н.Г. Фотография: Навчальний посібник – К.: Вища школа, 1993. – 367 с.

5.5. Словники, довідники

121. Криминалистическая энциклопедия: справ. пособие для курсантов, слушателей и преподавателей учеб. заведений МВД, адъюнктов, докторантов, науч. сотрудников и прак. работников ОВД / Рафаил Самуилович Белкин (авт.-сост.) – М.: БЕК, 1997. – 342с.
122. Белкин Р. С. Криминалистика: Учебный словарь-справочник. – М.:

- діяльності органів внутрішніх справ // Теорія та практика криміналістичного забезпечення розкриття та розслідування злочинів у сучасних умовах. Тези доповідей Міжнар. наук.-практ. конф. (II частина). – К.: НАВСУ, 2001. – С.87-91.
87. Перспективы использования видеокамер на ПЗС // Иностранная печать о техническом оснащении полиции капиталистических государств. – М., 1993. - №9. – С. 15-20.
88. Подольский А.Е. Введение в криминалистическую фотографию / А.Е. Подольский, Н.Н. Лысов. – Горький: Горьк. ВШ МВД СССР, 1988. – 96 с.
89. Постика И.В. Судебная (криминалистическая фотография): Теория и практика: Монография. – Одесса.– 2002. – 296 с.
90. Потапов И.В. Судебная фотография. Краткое систематическое руководство для органов дознания, следствия, суда, прокуратуры, правозаступников и экспертов. – М.: Изд-во НКВД, 1926. – 162 с.
91. Потапов И.В. Судебная фотография. – М.: ОГИЗ, 1936. – 135 с.
92. Потапов И.В. Судебная фотография. Методы фотографических доказательств в следствии и судебном процессе. – М., Л.: Ин-т права АН СССР, 1948. – 204 с.
93. Путивка С.Н., Булгаков В.Г. Компьютерные технологии в криминалистической фотографии: состояние, проблемы и пути решения //Экспертиза на службе следствия. Тезисы докладов науч. практ. конф. – Волгоград: ВЮИ МВД России, 1998. - С. 145-148.
94. Раджюнас В., Жвирблис А. Видеотека в действии //Бюллетень по обмену опытом работы ОВД Лит. ССР №3. – Вильнюс, 1989. – С. 71-73.
95. Разумов Э.А. Осмотр места происшествия: Методика и практика / Э.А. Разумов, Н.П. Молибога. – К.: РИО МВД Украины., 1994. – 672 с.
96. Рекомендации по скрытой видеосъемке // Борьба с преступностью за рубежом. – М., 1994. - №2. – С. 45-49.
97. Русинов М.М. Техническая оптика. – Л., 1979.
98. Садченко О.О., Мільчуцька О.С. Використання методів цифрового зображення в процесі проведення експертного дослідження // Теорія та практика криміналістичного забезпечення розкриття та розслідування злочинів у сучасних умовах. Тези доповідей міжнар. наук.- практ. конф. (I частина). – К.: НАВСУ, 2001. – С. 333-336.
99. Салтевский М.В. Криминалистическая фотография, кинематография и видеозапись в правоохранительной деятельности: Учебное пособие / М.В. Салтевский, Н.Н. Лысов. – К., 1993. – 206 с.
100. Салтевский М.В. Вопросы судебной фотографии. – Харьков: Юрид. – ин-т, 1965. – 46 с.
101. Салтевский М.В. О приемах восстановления материальной обстановки в следственной практике // Криминалистика и судебная экспертиза. - К.: РИО МВД УССР, 1971. – Вып. 8. – С. 47-54.
102. Салтевский М.В. Судебная фотография и кинематография в деятельности органов внутренних дел / М.В. Салтевский, Ю.С.

експертній практиці (процесуальні питання застосування відеозапису, доказове значення відеоматеріалів, що приєднуються до матеріалів кримінальної справи, процесуальні правила оформлення результатів відео зйомки).

Тема 17. Природничо-наукові основи одержання електронного зображення і звуку

Основи сприйняття людиною електромагнітних і звукових хвиль. Будова зорового апарату людини. Особливості світлової чутливості ока. Особливості сприйняття оком (мерехтливих) телевізійних зображень. Особливості колірного зору людини. Особливості сприйняття простору. Будова слухового апарату людини.

Основні принципи запису і відтворення візуальної і звукової інформації електронними системами. Магнітний відеозапис. Оптичний відеозапис.

Поняття системи кольорового телебачення, телевізійного стандарту і формату відеозапису. Телевізійний стандарт кольорового телебачення. Формат відеозаписи.

Тема 18. Технічні засоби криміналістичного відеозапису

Формати відео апаратури: розвиток і сучасний стан. Побутові формати відеозапису: аналогові (VHS, S-VHS, VHS-C, S-VHS-C, Video 8, Hi 8); цифрові (Digital 8, miniDV, microDV и DVD).

Будова і принцип дії відеоапаратури. Відеокамера. Акумулятор та мережний зарядний пристрій. Типи акумуляторів: нікель-кадмієві (Ni-Cd), нікель-метал-гідридні (NiMH) (металоводневі, нікель-гідридні), літій-іонні (Li-ion).

Основні системи і органи управління відеокамерою (оптична система відеокамери, канал запису і відтворення відеозображення, канал запису і відтворення звуку, блок магнітних відео головок, механізм транспортування стрічки (плівки), система автоматичного регулювання: автоматичного фокусування (автофокус), автоматичної настройки колірного балансу «балансу білого», автоматичного вибору режиму експонування, автоматичної стабілізації зображення (оптична або електронна).

Правила поводження зі знімальною технікою та відтворюючою апаратурою.

Носії інформації, використовувані у сучасній відеоапаратурі (відеокасети і магнітні стрічки для відеозапису, карти флеш-пам'яті, оптичні диски, жорсткі диски Microdrive).

Тема 19. Зображувальні засоби та операторські прийоми криміналістичного відеозапису

Засоби відеозапису. Масштабна побудова кадру. Освітлення. Колірна температура світла. Передача кольоровості об'єкта.

Прийоми відеозапису. Зйомка статичними кадрами. Панорамування (статичне, динамічне). Наїзд та від'їзд. Прискорена зйомка. Уповільнена зйомка.

Сценарний план відеофільму, його зміст і структура. Порядок проведення і зміст слідчої дії, що підлягає відео фіксації. Підготовчі заходи: визначення об'єктів чи дій, що підлягають фіксації з урахуванням умов проведення даної слідчої дії; вибір прийомів і способів відеозапису; вибір знімальної техніки та додаткових пристосувань (штатив, джерело живлення, освітлювач, зовнішній мікрофон тощо).

Тема 20. Відеозапис при проведенні слідчих дій

Загальні питання застосування відеозапису на досудовому слідстві.

Особливості відеозапису при проведенні оглядів місць подій.

Відеозапис при проведенні слідчого експерименту і перевірки показань на місці.

Особливості відеозапису при проведенні обшуку і виїмки

Відеозапис при пред'явленні для впізнання, допиті, освідуванні, затриманні підозрюваного.

Тема 21. Сучасні можливості застосування відеозапису у криміналістиці

Види відео- і телевізійних систем, що використовуються експертно-криміналістичними підрозділами при проведенні процесуальних та інших дій (спостереження, контролю і навчання; візуалізації і виявлення; аналізу і обробки даних про досліджувані об'єкти і процеси).

Застосування відеозапису при проведенні судових експертиз (для ілюстрації ходу, результатів дослідження і висновків експерта; як метод дослідження швидкоплинних процесів; як засіб дослідження статичних об'єктів; як метод дослідження динамічних властивостей та ознак об'єктів).

3. ФОРМИ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК КУРСАНТІВ

Протягом навчального семестру при засвоєнні спеціального курсу "Криміналістична фотографія та відеозапис" з метою якісного контролю теоретичних знань курсантів передбачено проміжне тестування.

Рівень практичних навичок оцінюється в процесі виконання курсантами контрольних робіт за тематикою спецкурсу.

Спеціальний курс завершується складанням іспиту за екзаменаційними білетами. Структура білета передбачає:

- два теоретичні питання з усіх тем, передбачених програмою;
- практичне завдання.

4. САМОСТІЙНА РОБОТА

Протягом всього часу відведеного на вивчення спеціального курсу „Криміналістична фотографія та відеозапис” курсанти активно залучаються до

ун-та, 1956. – 49 с.

64. Ершов К.Г., Дементьев С.Б. Видеооборудование: Справочное пособие. – СПб.: Лениздат, 1993. – 271 с.
65. Журба Ю.И. Краткий справочник по фотографическим процессам и материалам. – М.: Искусство, 1990. – 352 с.
66. Журба Ю.И. Процессы усиления фотографического изображения / Журба Ю.И., Лебедева., Бушева Е.В. – М.: НИИТЭХИМ, 1984.
67. Зернов В.А. Фотографическая сенситометрия. – М., 1972.
68. Зинченко И.А. Использование в уголовно-процессуальном доказывании фотоснимков, кинолент и видеogramм: Учебное пособие /Ташкентск. высш. шк. МВД СССР. – Ташкент, 1988. – 62 с.
69. Ищенко А.В. Проблемы розвитку наукових досліджень у галузі судової експертизи. – К., 1997.
70. Ищенко Е.П. Криминалистическая фотография и видеозапись: Учебно-практическое пособие / [Ищенко Е.П., Ищенко П.П., Зотчев В.А.]; под ред. проф. Е.П. Ищенко. – М.: Юристъ, 1999. – 438 с.
71. Клаус Г.Применение светофильтров в фотографии / Г. Клаус, Г. Мойзель; Пер. с нем. – М., 1983.
72. Колесниченко А.Н. Судебная фотография / А.Н. Колесниченко, И.Д. Найдис. – Харьков: Выща школа, 1981. – 184 с.
73. Кононович А. Классификация цифровых фотоаппаратов / А. Кононович, А. Ализар, К. Афанасьев // Е-PHOTO – М. – 2001. – № 3 . – С. 6-30.
74. Крылов И.Ф. Судебно-исследовательская фотография / И.Ф.Крылов, А.В. Дулов. – Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1958. – 56 с.
75. Кудряшов Н.Н. Специальные виды фотосъемки: (Макро-, микрофотосъемка) / Н.Н. Кудряшов, Б.А. Гончаров; 2-е изд. – М., 1959.
76. Ланський Є.М. Вчись фотографувати / Є.М. Ланський, В.Г. Сичов; 2-е вид. – К.: Техніка, 1966. – 327 с.
77. Лебедев В.И. Судебно-полицейская фотография. СПб: 1909.
78. Мельников М.И. Сутність і структура засобів відеозапису: Навчальні матеріали / М.И. Мельников, С.С. Паламарчук. – К.: НАВСУ, 2000. – 12 с.
79. Микулин В.П. 25 уроков фотографии: Практическое руководство. – М.: Искусство, 1995. – 480 с.
80. Миненков И.Б. Репродукционная фотосъемка. – 2-е изд. – М., 1958.
81. Миненков И.Б. Макрофотография. – М., 1960.
82. Митчел Э. Фотография. – М.: Мир, 1988. – 420 с.
83. Мусиенко А.В. Применение киносъемки, видео- и звукозаписи при расследовании преступлений: Учебное пособие. – Волгоград, 1987. – 48 с.
84. Найдис И.Д. Судебная кинематография и видеозапись. – Харьков: Вища школа, 1986. – 199 с.
85. Ногин П.А. Фотографический объектив. – М., 1961.
86. Паламарчук С.С. Деякі аспекти застосування цифрових фотокамер у

- №1. – С. 54.
40. Барабанов Е.Н. Скрытой камерой // Сборник МВД СССР. – 1988 - №2 (20) – С. 92-93.
 41. Барщевский Б.У. Объемная фотография / Б.У. Барщевский, Б.Т. Иванов. – М., 1970.
 42. Бирюков В.В. Цифровая фотография: перспективы использования в криминалистике. – Луганск: РИО ЛИВД, 2000. – 138 с.
 43. Блейкер А. Применение фотографии в науке. – М.: Мир, 1980. – 248 с.
 44. Бунимович Д.З. Практическая фотография. – 3-е изд. – М. 1979.
 45. Буринский Е.Ф. Судебная экспертиза документов, производство ее и пользование ею. Пособие для гг. судей, судебных следователей, лиц прокурорского надзора, поверенных защитников, судебных врачей и графических экспертов. – СПб.: Тип. Т-ва «Труд», 1903. – 352 с.
 46. Вайда З. Современная видеозапись. – М., 1987. – 172 с.
 47. Варганов А.С. Фотография: документ и образ. М., 1983.
 48. Виноградов А.Ф. Современные фотоаппараты / А.Ф. Виноградов, А.Ф. Пешков. – СПб.: ВHV – Санкт-Петербург, 1998. – 256 с.
 49. Волгин А. Фотография из практики любителя. – М.: Планета, 1988. – 256 с.
 50. Волосов Д.С. Фотографическая оптика: Теория, основы проектирования, оптические характеристики. – 2-е изд. – М., 1978.
 51. Головня И.А. С чего начиналась фотография. – М.: Знание, 1991. – 176 с.
 52. Гончаренко В.І. Науково-технічні засоби в роботі слідчого. – К., 1974.
 53. Горицын В.Х. Фотографічна експозиція. – К.: Техніка, 1991. – 140 с.
 54. Горицын В.Ф. Фотографические светофильтры. – К.: Техніка, 1986. – 88 с.
 55. Готлоп Ф. Практика профессиональной фотографии / Пер. с англ. – М., 1981.
 56. Гриневич Г.Я. Судебная фотография / Г.Я. Гриневич, М.А. Филиппова. – Л., 1976. – 85 с.
 57. Громовенко Л.И., Паламарчук С.С. Видеоучёты – важнейший шаг в техническом перевооружении информационных процессов ОВД // Бюллетень по обмену опытом работы МВД Украины. – 1998. - №123. – С. 50-54.
 58. Грос Г. Руководство для судебных следователей как система криминалистики: Пер. с нем. с 4-го дополн. изд. – СПб.: Тип. М. Меркушева, 1908. – 1040 с.
 59. Гурлѳ Д.С. Справочник по фотографии (обработка фотоматериалов). – К.: Техника, 1988. – 335 с.
 60. Гурлѳ Д.С. Справочник по фотографии (фотосъёмка). – К.: Техніка, 1989. – 319 с.
 61. Гурлѳ Д.С. Справочник по фотографии (фотопечать). – К.: Техніка, 1993. – 400 с.
 62. Джеймс Т.Х. Теория фотографического процесса. – Л., «Химия», 1980.
 63. Дулов А.В. Судебно-оперативная фотография. – Л.: Изд-во Ленингр.

самостійної роботи, яка передбачає: опрацювання прослуханого лекційного матеріалу, вивчення окремих тем та питань, що винесені на самостійне опрацювання; підготовку звітів по відповідних темах; опрацювання нормативно-правових актів з метою вивчення їх змісту; ознайомлення з матеріалами експертної практики; виконання індивідуальних завдань, що передбачають роботу з додатковими джерелами та матеріалами для поглибленого засвоєння теоретичного матеріалу; підбір матеріалів за заданими темами, їх аналіз, творче опрацювання з професійної точки зору, аналіз та оцінку правових норм, виявлення прогалин та суперечностей в законодавстві та практиці, його застосування, систематизація навчального матеріалу перед екзаменом.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

5.1. Законодавчі документи та нормативні акти

1. Конституція України. – К.: Преса України, 1997. – 80 с.
2. Кримінально-процесуальний кодекс України: станом на 1 грудня 2005 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парлам. вид-во, 2006. – 207 с.
3. Кримінальний кодекс України / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парламентське вид-во, 2001. – 144с. – (Бібліотека офіційних видань). – ISBN 966-611-098-9.
4. Про міліцію: Закон України. За станом на 17 червня 2005р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парламентське видавництво, 2005. – 35с. – (Серія „Закони України”). – ISBN 966-611-385-6.
5. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України. За станом на 1 березня 2004 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парламентське видавництво, 2004. – 19с. – (Серія „Закони України”). – ISBN 966-611-287-6.
6. Про прокуратуру: Закон України. За станом на 10 травня 2005 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парламентське видавництво, 2005. – 30с. – (Серія „Закони України”). – ISBN 966-611-378-3.
7. Про службу безпеки України: Закон України № 2229-12 від 25.03.92.
8. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України. За станом на 10 березня 2005 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парламентське видавництво, 2005. – 36с. – (Серія „Закони України”). – ISBN 966-611-361-9.
9. Про судову експертизу: Закон України. Офіц. текст прийнятий Верховною Радою України 25 лютого 1994 р.: Із змінами та доп. станом на 1 січня 2004 р. – К.: Видавничий дім „Ін Юре”, 2004. – 10с. – ISBN 966-313-074-1.
10. Про судову експертизу в кримінальних і цивільних справах: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30.05.97. № 8.

11. Концепція реформування наукової та науково-технічної діяльності в системі правоохоронних органів: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 6.11.02. № 649-р.
12. Про затвердження Настановлення по організації професійної підготовки рядового і начальницького складу ОВС України: Наказ МВС України від 16.03.1992 р. №147.
13. Про заходи щодо підвищення рівня техніко-криміналістичного забезпечення розкриття та розслідування злочинів: Наказ МВС України від 21.02.98. № 118.
14. Про затвердження Положення про Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України, штатів цього Державного центру, Типового положення про науково-дослідний експертно-криміналістичний центр при ГУМВС України в Криму, м. Києві та Київській області, УМВС України в областях, м. Севастополі та на транспорті, а також Типової структури цього центру: Наказ МВС України від 18.01.1999 р. №30.
15. Про затвердження Настанови про діяльність експертно-криміналістичної служби МВС України: Наказ МВС України від 30.08.1999 р. № 682.

5.2. Підручники

16. Криміналістика: [Учебник для вузов] / Аверьянова Т. В., Белкин Р. С., Корухов Ю. Г., Россинская Е. Р.; за ред. Белкина Р.С. – М.: Норма, 1999. – 990с. – ISBN 5-89123-302-9. – ISBN 5-86225-949-X.
17. Криміналістика: Учебник для вузов / Под ред. Р. С. Белкина. – М.: НОРМА – ИНФРА – М., 2000. – 990 с.
18. Криміналістика: [Учебник для студ. вузов, обучающихся по спец. „Юриспруденция”] / Аверьянова Т. В., Белкин Р. С., Корухов Ю. Г., Россинская Е. Р.; за ред. Белкина Р.С. – М.: НОРМА (Издательская группа НОРМА - ИНФРА-М), 2002. – 971с.
19. Криміналістика: Учебник для юрид. вузов МВД СССР / Высшая школа МВД СССР / [Аханов В. С., Белкин Р. С., Зуйков Г. Г. и др.]; под ред. Р.С. Белкина, Г.Г. Зуйкова. – М.: Научно-исследовательский и редакционно-издательский отдел, 1969. – 375с.
20. Криміналістика: Учебник для юрид. вузов МВД СССР / Высшая школа МВД СССР / [Белкин Р. С., Гинзбург А. Я., Дубровицкая Л. П. и др.]; под ред. Р.С. Белкина, Г.Г. Зуйкова. – М.: Научно-исследовательский и редакционно-издательский отдел, 1969. – 478с.
21. Белкин Р. С. Криміналістика: Учебный словарь-справочник. – М.: Юрист, 1999. – 268с. – (Institutiones). – ISBN 5-7975-0230-5.
22. Криміналістика: Учебник для студ. вузов, для образовательных учреждений высшего проф. образования МВД России / [Волынский А. Ф., Аверьянова Т. В., Александрова И. Л. и др.]; под ред. А. Ф. Волынского. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 1999. – 615с. – ISBN 5-238-00083-9.
23. Криміналістика: Краткая энциклопедия / Р.С. Белкин (авт.-сост.). – М.: Большая Рос. энциклопедия, 1993. – 111с. – ISBN 5-85270-088-6.

24. Криміналістика: Підручник / [Біленчук П.Д., Дубовий О.П., Салтєвський М.В., Тимошенко П.Ю.]; за ред. Біленчука П.Д. – К., 1998.
25. Криміналістическая техника: Учебник / Антонов В и др. – М., – Юрлитинформ. – 2001. – 608 с.
26. Біленчук П.Д. Криміналістика: Підручник / Біленчук П.Д., Лисиченко В.К., Клименко Н.І. – К.: Атака, 2000.

5.3. Бібліографія

27. Рахлевский В.А. Библиографический справочник диссертаций на соискание ученой степени кандидата и доктора юридических наук / В.А. Рахлевский, К.Г. Борисов; под ред. В.М. Чхиквидзе. – Душанбе, 1965.
28. Штейнгауз М.С. Библиографический указатель литературы по советской криминалистике и судебной экспертизе за 1961-1968 гг. /Под ред. Н.А. Новоселовой: Кн. 1. Криминалистика и судебная экспертиза.- Минск, 1970; Кн. 2. Криминалистическая техника. – Минск, 1971; Кн. 3. Судебная экспертиза. – Минск, 1973.
29. Папакуль А.Б. Библиографический указатель научных работ сотрудников Литовского НИИСЭ. / А.Б. Папакуль, Л.Б. Пяркумене. – Вильнюс, 1971.
30. Юзефович В.Г. Библиографический указатель научных работ сотрудников Киевского НИИСЭ / В.Г. Юзефович, Н.И. Ильницкая. – К., 1973.
31. Бахин В.П. Вопросы криминалистики и судебных экспертиз в диссертационных исследованиях / В.П. Бахин, А.В. Ищенко. – К., 1988.
32. Бахин В.П. Библиографический указатель диссертаций по криминалистике / Бахин В.П., Викторова Е.Н., Ищенко А.В. – М., 1989.
33. Базанова И.Ф. Историческое развитие и некоторые современные проблемы судебной фотографии: Автореф. дис. канд. юрид. наук. – Л.: ЛГУ, 1969. – 16 с.
34. Бірюков В.В. Використання комп'ютерних технологій для фіксації криміналістично значимої інформації у процесі розслідування: Автореф. дис. канд. юрид. наук. – К.: НАВСУ, 2001. – 20 с.
35. Ищенко А.В. Криміналістическое обеспечение борьбы с преступностью (Диссертации криминалистов, защищенные в специализированных ученых советах Украины) / Ищенко А.В., Ищенко Н.Д., Иерусалимов И.А. – К., 1997.
36. Кондратьев Я.Ю. Наукове забезпечення боротьби зі злочинністю / Кондратьев Я.Ю., Ищенко А.В., Иерусалимов И.О. – К., 2002.

5.4. Навчальні посібники, науково-методичні статті

37. Аликвез К.А. Об экспозиции в фотографии / Пер. с эст. – М., 1981.
38. Аргюшин Л.Ф. Цветная фотография. – М., 1986.
39. Барабанов Е.Н. Внимание: видеозапись // Сборник МВД СССР. – 1986.